

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

NA POSZCZEGÓLNE OCENY

KLASA VII

Ocena dopuszczająca

Kształcenie literackie i kulturowe

- wie, kto to humanista
- zna pojęcia: liryka bezpośrednia, autotematyzm theatrum mundi
- opowiada, co przedstawia wybrany rysunek
- wyjaśnia, co śmieszy na rysunku satyrycznym
- zna pojęcie absurd i karykatura
- zna gatunek pieśni
- wie, kim jest osoba mówiąca w wierszu
- wie, że w wierszu może występować podmiot zbiorowy
- potrafi wyróżnić akapit w tekście
- przedstawia bohatera na podstawie tekstu
- wie, na czym polega film animowany
- tworzy prosty opis budowli
- pisze prostą recenzję filmu
- wie, że tren to gatunek liryczny
- zna pojęcie bohater i sytuacja liryczna
- nazywa środki poetyckie
- wie, czym jest paradoks
- zna termin postawa humanistyczna i stoicyzm
- czyta tekst ze zrozumieniem
- krótko opowiada o patriotyzmie
- tworzy krótkie przemówienie
- zna pojęcie emigracja
- pisze prostą rozprawkę
- gromadzi materiał do charakterystyki postaci
- dostrzega podstawowe elementy kompozycji dzieła
- wie, co to jest blog
- wie, co to ballada
- wymienia elementy świata przedstawionego
- określa nastrój dzieła
- zna definicję przypowieści
- rozpoznaje komiks
- ustala, o czym mówi komiks
- rozpoznaje tekst jako dramat
- wskazuje motto
- odczytuje wiersz głośno i poprawnie
- przygotowuje prostą reklamę
- zna termin legenda literacka
- wymienia kilka miejsc pamięci w swojej okolicy
- wie, że utwór jest dramatem

- podaje przykłady bohaterów realistycznych i fantastycznych
- zna pojęcie tragizmu
- rozpoznaje plakat wśród innych tekstów kultury
- charakteryzuje wybranego bohatera
- pisze prostą charakterystykę porównawczą
- wie, co to neologizm
- rozpoznaje utwory epickie wśród innych rodzajów literackich
- wie, że „Latarnik” jest nowelą
- wie na czym polega retrospekcja
- odróżnia wywiad od innych wypowiedzi
- wie, co to archaizm
- wie, kiedy bohater nazywany jest dynamicznym
- zna pojęcie powieści historycznej
- pisze krótki list
- wie, kim jest wolontariusz
- zna termin groteska i absurd
- rozpoznaje styl potoczny i styl naukowy
- wie, co to epitet złożony
- cytuje zdanie o charakterze tezy
- stara się brać udział w dyskusji
- rozpoznaje opowiadanie kryminalne
- zna bohaterów lektur obowiązkowych i uzupełniających poznanych na lekcjach
- potrafi scharakteryzować bohaterów literackich

Kształcenie językowe

- rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy
- rozpoznaje formy gramatyczne czasownika
- zna tryby i strony czasownika
- przekształca stronę czynną na bierną
- zna nieosobowe formy czasownika
- zna imiesłowy, przymiotnikowy i przysłówkowy
- potrafi wskazać imiesłów czynny i bierny
- rozpoznaje imiesłów przysłówkowy współczesny i uprzedni
- odróżnia zdania pojedyncze od złożonych
- rozróżnia zdania współrzędnie i podrzędnie złożone
- rozpoznaje zdania podmiotowe, orzecznikowe, przydawkowe, okolicznikowe, dopełnieniowe
- rozpoznaje zdanie złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania
- rozpoznaje zdania wielokrotnie złożone
- zna wszystkie części zdania
- rozpoznaje różne typy wypowiedzeń
- rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne
- wie, co to jest formant, zna jego rodzaje
- wie, kiedy wyraz tworzy rodzinę wyrazów
- rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe
- zna termin homonim i homofon
- wie, co to akt komunikacji
- zna zasady porozumiewania się w sieci
- rozpoznaje mowę niezależną i zależną
- wie, że teksty literatury pięknej dzielą się na lirykę, epikę i dramat
- dzieli tekst na akapity, dba o logiczną spójność
- udziela poprawnych odpowiedzi na co najmniej połowę pytań i poleceń do tekstu

Ocena dostateczna

Kształcenie literackie i kulturowe

- wie, kogo nazywa się humanistą
- rozpoznaje fraszkę pośród gatunków literackich
- formułuje tematy podanych fraszek
- wskazuje w tekście apostrofę i metaforę
- rozpoznaje lirykę bezpośrednią
- rozumie pojęcia epikureizm i theatrum mundi
- dostrzega ironię we fraszkach
- opowiada, co przedstawia rysunek satyryczny
- dostrzega związek rysunków z fraszkami
- wyjaśnia pojęcie karykatura
- wymienia podstawowe cechy utworów lirycznych
- zna cechy gatunkowe pieśni
- nazywa odbiorcę utworu
- wskazuje zwroty ujawniające osobę mówiącą
- rozpoznaje podmiot zbiorowy
- proponuje rozwinięcie tytułu np. wiersza
- wyjaśnia, co to jest ekologizm
- dzieli tekst na akapity
- odróżnia argument od przykładu
- opowiada o wrażeniach wywołanych filmem
- zna różne rodzaje filmów
- tworzy opis budowli
- pisze recenzję filmu
- rozpoznaje tren jako gatunek liryczny
- wskazuje bohaterów lirycznych
- opisuje emocje ukazane w trenach
- wie, czym cechuje się styl artystyczny
- łączy terminy postawa humanistyczna i stoicyzm z filozofia
- omawia budowę wiersza
- zna wyobrażenia starożytnych Greków na temat świata zmarłych
- wie, co to jest pejzaż w malarstwie
- wymienia przejawy współczesnego patriotyzmu
- tworzy przemówienie
- wyjaśnia pojęcie emigracja
- pisze rozprawkę
- przedstawia argumenty
- zna pojęcie parafraza
- gromadzi pełny materiał do charakterystyki bohatera
- opowiada, co widzi na obrazie
- rozpoznaje wypowiedzi będące blogami
- podaje cechy gatunkowe ballady
- porządkuje wydarzenia
- wypowiada się na temat winy i kary
- pisze streszczenie
- omawia nastrój dzieła
- wie, czym jest przypowieść
- omawia postawy życiowe bohaterów

- omawia cechy gatunkowe komiksu
- rozpoznaje w utworze paradoks
- podaje cechy gatunkowe dramatu
- wskazuje winę bohatera
- dostrzega nawiązanie do kultury ludowej w utworze
- wyjaśnia, czym jest motto utworu
- tworzy opis przeżyć
- odczytuje wiersz zaznaczając głosowo znaki interpunkcyjne
- wskazuje środki językowe w tekście
- formułuje znaczenie wynikające z metafor
- wymienia tworzywa teatru
- wstępnie omawia grę aktorska
- przygotowuje reklamę
- wskazuje w utworach nawiązania do historii Polski
- wie, na czym polega legenda literacka
- opowiada o swoich przeżyciach wywołanych lekturą tekstu
- rozmawia o wartościach ważnych dla bohaterów
- omawia elementy pomników
- opowiada o miejscach pamięci związanych z okolicą, w której mieszka
- przypomina cechy rodzajowe dramatu
- wymienia wątki utworu
- wymienia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach
- wskazuje elementy baśniowe i legendarne
- nazywa wartości ważne dla bohaterów
- wskazuje cechy plakatu
- pisze zaproszenie na spektakl
- samodzielnie projektuje plakat
- pisze charakterystykę porównawczą bohaterów
- wypowiada się na temat wytworów sztuki ulicznej
- nadaje tytuły obrazom
- wyjaśnia znaczenie związków frazeologicznych
- projektuje graffiti
- wskazuje neologizmy i rozróżnia ich rodzaje
- zna cechy utworów epickich
- wymienia cechy noweli
- opowiada o losach bohatera
- pisze recenzję utworu literackiego
- wie, czym odznacza się publicystyka
- zna cechy gatunkowe wywiadu
- wie, co to jest spot reklamowy
- korzysta ze słowników
- wie, co to archaizmy
- zna cechy gatunkowe powieści historycznej
- wskazuje elementy historyczne i fikcyjne
- wymienia wątki powieści
- wyjaśnia pojęcie postać dynamiczna
- tworzy list i opis postaci
- wyjaśnia na czym polega fantastyka literacka
- wie, co to literatura fantasy
- tworzy prosty komiks
- dzieli wydarzenia na realistyczne i fantastyczne
- rozpoznaje tekst jako filozoficzny

- zna cechy stylu naukowego
- odróżnia plakat od obrazu
- wyjaśnia, kim jest wolontariusz
- wskazuje neologizmy
- zalicza utwór do liryki bezpośredniej
- dostrzega ożywienie
- przypomina treść mitu o Ikarze
- wyjaśnia, czym cechuje się opowieść biograficzna
- tworzy opis przeżyć
- wie, na czym polega groteska i absurd
- wymienia elementy świata przedstawionego w utworach literackich
- układa kilka pytań do quizu
- odczytuje główną myśl wiersza
- rozpoznaje w tekście przerzutnię
- wie, czym jest metafora
- rozpoznaje intencje tekstu
- rozpoznaje styl potoczny
- tworzy proste drzewo swojego rozwoju
- opracowuje pytania do sondażu
- wskazuje epitety złożone
- wie, na czym polega ekspresyjność utworu
- wie, że tekst to traktat
- uczestniczy w dyskusji
- omawia wersy zawierające formy trybu rozkazującego
- pisze dedykację
- porządkuje wydarzenia utworu
- nazywa emocje i przeżycie bohatera
- dostrzega przesłanie utworu
- pisze rozprawkę z tezą
- omawia kompozycję obrazu
- opracowuje krótką recenzję
- zna mit o dwunastu pracach Heraklesa
- wyjaśnia, kiedy opowiadanie jest kryminalnym
- wie, czym cechuje się rzeźba
- układa monolog wewnętrzny bohatera
- potrafi scharakteryzować bohaterów literackich

Kształcenie językowe

- wyjaśnia, czym cechuje się czasownik jako część mowy
- tworzy poprawne formy gramatyczne czasownika
- stosuje odpowiednie formy czasu, trybu i strony
- rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane
- stosuje formy nieosobowe czasownika
- wskazuje imiesłowy i ich rodzaje
- ma wiedzę na temat osobowych i nieosobowych form czasownika
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego
- nazywa rodzaje zdań złożonych współrzędnie
- nazywa zdania złożone podrzędnie: podmiotowe, orzecznikowe, okolicznikowe, przydawkowe, dopełnieniowe
- wskazuje człony podrzędne i nadrzędne zdania złożonego podrzędnie
- wyjaśnia, czym cechuje się równoważnik zdania
- omawia wszystkie części zdania

- omawia różne rodzaje wypowiedzeń
- wyjaśnia różnice między zdaniami współrzędnie i podrzędnie złożonymi
- tworzy proste wyrazy pochodne
- wyjaśnia, co to są wyrazy podstawowe i pochodne
- wskazuje oboczności w temacie słowotwórczym
- wyjaśnia, co to jest formant
- zna rodzaje formantów
- tworzy rodzinę wyrazów
- wskazuje terminy naukowe
- rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu
- wie, co to homonimy i homofony
- ma wiedzę na temat zróżnicowania języka
- wymienia składniki aktu komunikacji
- wie, co to akt komunikacji
- zna zasady etykiety językowej
- poprawnie wprowadza cytaty do wypowiedzi
- wprowadza mowę zależną i niezależną do tekstów pisanych
- wskazuje podstawowe cechy wszystkich rodzajów literackich
- zna różne rodzaje piśmiennictwa
- tworzy teksty w różnych formach wypowiedzi

Ocena dobra

Kształcenie literackie i kulturowe

- wyjaśnia, kogo można nazwać humanistą
- wymienia cechy fraszki jako gatunku literackiego
- omawia różnorodność tematyki fraszek
- tłumaczy, czym są uosobienie i apostrofa
- wyjaśnia pojęcia: liryka bezpośrednia, epikureizm, stoicyzm, theatrum mundi
- wyjaśnia, co to jest aforyzm
- wskazuje ironię w wybranym aforyzmie
- rozumie wymowę rysunków i wyjaśnia na czym polega absurd
- wskazuje przykłady karykatury
- aktywnie uczestniczy w przygotowaniu występu
- omawia cechy rodzajowe utworów lirycznych
- wymienia cechy gatunkowe pieśni
- wskazuje osobę mówiącą w pieśni
- rozwija tytuł w formie zdania pojedynczego
- rozróżnia terminy eklogizm, ekologia
- komentuje film
- odróżnia film animowany od fabularnego i dokumentalnego
- opisuje katedrę, gromadzi słownictwo do opisu
- pisze ciekawą recenzję
- omawia cechy gatunkowe trenu
- przedstawia bohaterów lirycznych
- omawia sytuację liryczną
- omawia zastosowane środki poetyckie

- wyjaśnia, z czego wynika paradoks w tekście
- wypowiada się na temat emocji ukazanych w utworach
- omawia cechy stylu artystycznego
- charakteryzuje osobę mówiącą w utworze
- wyjaśnia funkcję parafrazy
- omawia budowę wiersza
- analizuje i interpretuje utwór
- opowiada o antycznych wierzeniach dotyczących świata zmarłych
- wyjaśnia, czym wyróżnia się pejzaż
- wyjaśnia, jakie można przybrać postawy wobec ojczyzny
- omawia przejawy współczesnego patriotyzmu
- tworzy przemówienie
- przedstawia przyczyny i rodzaje emigracji
- przedstawia rozbudowane argumenty
- samodzielnie korzysta z różnorodnych źródeł
- wyjaśnia, co to jest parafraza
- porządkuje materiał do charakterystyki postaci
- pisze rozwiniętą charakterystykę postaci
- własnymi słowami opowiada o obrazie
- układa dialog między bohaterami
- omawia cechy blogów
- pisze fragment bloga
- uzupełnia blog grafiką
- wyjaśnia, dlaczego utwór jest balladą
- pisze streszczenie
- przedstawia opinie na temat kary bohatera
- podaje cechy gatunkowe przypowieści
- porównuje postawy życiowe bohaterów
- zestawia komiks z innymi dziedzinami sztuki plastycznej
- uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem
- ocenia postępowanie postaci
- wyjaśnia termin irracjonalizm
- wskazuje związek motto z utworem
- tworzy ciekawy, rozbudowany opis przeżyć
- odczytuje przesłanie utworu
- porównuje spektakl z tekstem literackim dramatu
- omawia grę aktorską
- przygotowuje reklamę
- omawia nawiązania do historii Polski we wskazanych utworach
- wyjaśnia, na czym polega legenda literacka
- ocenia bohaterów literackich
- porównuje bohaterów
- opowiada o obyczajach rycerskich
- porównuje pomniki ukazane na reprodukcjach
- gromadzi informacje o osobach zasłużonych
- przedstawia miejsca pamięci
- wyjaśnia, dlaczego utwór jest dramatem

- dokonuje charakterystyki porównawczej
- omawia związki między elementami realistycznymi i fantastycznymi
- omawia rolę baśniowych i legendarnych nawiązań
- omawia źródła tragizmu w utworze
- ocenia relacje między bohaterami
- formułuje rady, które można udzielić bohaterom
- wyjaśnia, czym cechuje się styl potoczny
- pisze zaproszenie na spektakl
- projektuje ciekawy plakat
- aktywnie uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji
- udowadnia, że utwór jest dramatem
- omawia elementy świata przedstawionego
- wskazuje przykłady komizmu w utworach
- dopisuje do wybranej sceny didaskalia
- pisze rozbudowaną charakterystykę porównawczą bohaterów
- omawia cechy sztuki ulicznej
- przygotowuje projekt graffiti
- omawia cechy utworów epickich
- wyjaśnia, dlaczego utwór jest nowelą
- komentuje i ocenia losy bohaterów
- wyjaśnia, co zostało przedstawione za pomocą retrospekcji
- omawia stany emocjonalne bohatera
- pisze wyczerpującą recenzję utworu literackiego
- omawia cechy wywiadu jako wypowiedzi publicystycznej
- omawia składniki aktu komunikacji
- omawia cechy spotu reklamowego
- wyjaśnia, dlaczego utwór to powieść historyczna
- omawia układ wątków w utworze
- pisze wyczerpujące streszczenie
- dokonuje charakterystyki porównawczej postaci
- wskazuje bohaterów dynamicznych
- wyjaśnia, na czym polega fantastyka naukowa i fantasy
- zna różne rodzaje dymków komiksowych
- tworzy komiks
- dokonuje pełnej charakterystyki głównego bohatera
- omawia czas wydarzeń
- omawia związek między wydarzeniami realistycznymi i fantastycznymi
- nazywa emocje bohatera
- określa, z czego wynika filozoficzny charakter tekstu
- wymienia cechy stylu naukowego
- pisze list, w którym stosuje środki retoryczne
- wyjaśnia, czym różni się obraz od plakatu
- wyjaśnia, dlaczego utwór jest balladą
- omawia postawę narratora
- omawia budowę neologizmów
- wyjaśnia, dlaczego utwór należy do liryki bezpośredniej
- opisuje krajobraz z wiersza

- wyjaśnia symbolikę postaci Ikara
- tworzy ciekawy opis przeżyć
- wskazuje podstawowe cechy groteski
- podaje przykłady absurdu
- układa pytania do quizu
- wyjaśnia, na czym polega przerzutnia
- rozmawia o szczęściu
- przeprowadza sondaż
- wyjaśnia symbolikę pór roku
- omawia symboliczne znaczenie barw
- podaje samodzielnie wybrane cytaty
- bierze czynny udział w dyskusji
- pisze ciekawą dedykację
- ocenia postawę życiową bohatera
- pisze poprawnie rozprawkę
- opowiada mit o pracach Heraklesa
- omawia tok myślenia detektywa
- uzasadnia wybór opowiadania
- odczytuje przenośne znaczenie utworu
- wyjaśnia, czym zajmuje się filozofia
- doskonale zna bohaterów lektur obowiązkowych i uzupełniających

Kształcenie językowe

- wyjaśnia, czym odróżnia się czasownik od innych części mowy
- tworzy poprawne różne formy czasownika
- stosuje formy czasu, trybu, strony
- wyjaśnia, czym różnią się czasowniki dokonane od niedokonanych
- zna formy nieosobowe czasownika
- bezbłędnie tworzy formy imiesłowu przysłówkowego i przymiotnikowego
- zna rodzaje imiesłowów
- dysponuje wiedzą na temat osobowych i nieosobowych form czasownika
- zna budowę zdania złożonego
- porównuje rodzaje zdań złożonych współrzędnie
- rozpoznaje człon nadrzędny i podrzędny w zdaniu złożonym
- wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym podmiotowym, orzecznikowym, okolicznikowym, przydawkowym, dopełnieniowym
- wyjaśnia różnice między zdaniem a równoważnikiem zdania
- zna różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych
- tworzy pary wyrazów: podstawowy i pochodny
- wyjaśnia, czym jest temat słotwórczy
- omawia rolę formantu
- omawia różne rodzaje formantów
- tworzy wyrazy złożone
- tworzy rozbudowane rodziny wyrazów
- dysponuje wiedzą na temat słotwórstwa
- odróżnia słownictwo ogólnonarodowe
- omawia różne sposoby wzbogacania słownictwa

- podaje przykłady neologizmów artystycznych
- wie, co to homonimy i homofony
- omawia cechy dobrego stylu
- wskazuje składniki aktu komunikacji
- wyjaśnia, na czym polega grzeczność językowa
- celowo wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi
- stosuje zasady etykiety językowej
- wyjaśnia na czym polega mowa zależna i niezależna
- wymienia wszystkie cechy rodzajów literackich
- omawia różne rodzaje piśmiennictwa

Ocena bardzo dobra

Kształcenie literackie i kulturowe

- zna zawartość części kompozycyjnych podręcznika
- wyjaśnia, dlaczego Jana Kochanowskiego uznaje się za humanistę
- omawia cechy fraszki jako gatunku literackiego
- wyjaśnia różnorodność fraszek
- wyjaśnia funkcję apostrofy i uosobienia
- interpretuje autotematyczną fraszkę Kochanowskiego
- omawia cechy liryki bezpośredniej
- wyjaśnia pojęcie epikureizm, stoicyzm, theatrum mundi
- wyjaśnia różnice między fraszką a apostrofą
- wyjaśnia z czego wynika ironia
- omawia funkcję absurdu i karykatury
- kieruje pracą grupy
- omawia lirykę jako rodzaj literacki
- wyjaśnia, dlaczego utwór jest pieśnią
- omawia postawę życiową osoby mówiącej
- rozwija tytuł tak, aby oddał ideę utworu
- wydobywa z tekstu tezę
- ocenia intencje tekstu
- podaje argumenty
- ocenia obejrzany film
- wyjaśnia, co odróżnia film animowany od fabularnego i dokumentalnego
- opisuje budowlę
- selekcjonuje materiały na wystawę
- wskazuje w trenach cechy gatunkowe
- określa sytuację liryczną
- wyjaśnia funkcję paradoksu
- uzasadnia, że w trenach mamy do czynienia ze stylem artystycznym
- omawia światopogląd osoby mówiącej
- wie, czym jest parafraza
- omawia budowę regularną wiersza
- dogłębnie analizuje utwór

- komentuje antyczne wierzenia dotyczące świata zmarłych
- wie, jaki obraz jest pejzażem
- omawia problem postaw wobec ojczyzny
- ocenia postawy patriotyczne
- tworzy przemówienie ze środkami retorycznymi
- przetwarza informacje z tekstu
- ocenia relacje bohaterów z rówieśnikami
- mówi na temat emigracji
- pisze rozprawkę zgodnie z wszystkimi wymogami
- twórczo korzysta z wszystkich źródeł wiedzy
- omawia rolę nawiązań biblijnych
- wie, co to parafraza i stosuje ją
- pisze charakterystykę porównawczą bohaterów
- przedstawia genezę obrazu
- układa ciekawy dialog między bohaterami
- pisze blog
- wskazuje w tekście cechy ballady
- ocenia bohaterów
- omawia sposoby kreacji świata przedstawionego
- pisze streszczenie
- podaje przykłady przypowieści biblijnych
- uzasadnia swoje zdanie na temat kary dla bohatera
- przedstawia swój stosunek do komiksu
- ustosunkowuje się do argumentów bohatera
- ocenia komiks
- wskazuje w utworze cechy rodzajowe dramatu
- opowiada własnymi słowami o obrzędzie dziadów
- omawia przesłanie moralne
- ocenia, czy motto jest właściwie dobrane do utworu
- tworzy opis zgodnie z wymogami tej formy literackiej
- omawia środki budowania nastroju
- pisze recenzję spektaklu
- omawia układ wydarzeń w utworze
- wskazuje w tekście ironie
- wyjaśnia znaczenia związane z elementami symbolicznymi
- opowiada o legendzie literackiej
- opowiada o realiach powstania warszawskiego
- wyjaśnia znaczenie metafory ziele na kraterze
- wyjaśnia, jak współcześnie można okazywać uczucia wobec ojczyzny
- przedstawia powody i cele stawiania pomników
- interpretuje znaczenia pomników w kontekście tekstów Mickiewicza i Wańkowicza
- porządkuje informacje o osobach zasłużonych
- odwołuje się do różnych epok historycznych
- zestawia utwór z innymi dramatami
- omawia fabułę dramatu
- charakteryzuje i ocenia bohaterów
- ocenia sposoby osiągnięcia wartości przez bohaterów

- interpretuje utwór jako tragedie
- omawia motywy postępowania bohaterów
- pomaga rozwiązać konflikt
- wskazuje przykłady stylu potocznego
- przedstawia swój stosunek do plakatu jako dzieła sztuki
- pisze zaproszenie na spektakle
- omawia cechy plakatu w nawiązaniu do lektury
- uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji
- porównuje Cześnika i Rejenta
- omawia komizm utworu
- dopisuje didaskalia
- pisze oryginalną rozwiniętą charakterystykę porównawczą
- formułuje rady dla bohaterki
- przygotowuje ciekawe graffiti
- interpretuje symbole
- omawia funkcje neologizmów w utworze
- wyjaśnia, na czym polega epickość utworu oraz czym wyróżnia się nowela
- ocenia funkcje retrospekcji
- komentuje stany emocjonalne bohatera
- pisze recenzję książki
- wyjaśnia, dlaczego wywiad to wypowiedź publicystyczna
- omawia akt komunikacji językowej
- wyjaśnia mechanizm działania spotu reklamowego
- podaje przykłady powieści historycznych
- przedstawia przebieg wątku
- wyjaśnia, kto to bohater dynamiczny
- opowiada o obyczajach rycerskich
- wskazuje archaizmy
- zestawia fantastykę literacką z fikcją realistyczną
- tworzy rozbudowany komiks
- określa rolę fantastyki
- proponuje własne hasło plakatowe
- ocenia swoje możliwości pracy w wolontariacie
- omawia tekst jako balladę
- wskazuje cechy liryki bezpośredniej
- wyjaśnia groteskę w tekście
- przygotowuje piękną recytację na wieczór poetycki
- określa funkcję przerywni
- planuje swój osobisty rozwój
- omawia walory plastyczne utworu
- omawia funkcję epitetów złożonych
- własnymi słowami odtwarza tezę i argumenty
- ocenia wersję muzyczną utworu
- pisze ciekawą dedykację
- pisze ciekawy, rozwinięty e-mail
- stosuje zasady etykiety językowej
- pisze rozprawkę z hipotezą zgodnie ze wszystkimi wymogami

- poznaje literaturę faktu
- omawia nawiązanie do mitu o Heraklesie
- omawia motyw postępowania przestępców z książki Christie
- wymienia działy filozofii
- układa monolog postaci
- szczegółowo omawia lektury obowiązkowe i uzupełniające

Kształcenie językowe

- wyjaśnia, czemu służą czasowniki w wypowiedzi
- używa różnych form czasownika
- stosuje bezbłędnie formy czasu, trybu, strony
- wskazuje czasowniki dokonane i niedokonane
- zna reguły ortograficzne dotyczące czasownika
- stosuje formy nieosobowe, wie czemu służą
- wskazuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe
- stosuje bezbłędnie pisownie nie z imiesłowami
- świadomie stosuje zdania złożone
- zna rodzaje zdań złożonych współrzędnie i stosuje je
- omawia związek współrzędności między wypowiedziami składowymi
- stosuje zdania podrzędnie złożone podmiotowe, okolicznikowe, przydawkowe, dopełnieniowe
- stosuje zdania z imiesłowowym równoważnikiem zdania
- świadomie stosuje wszystkie części zdania oraz różne wypowiedzenia
- tworzy wyrazy pochodne od rzeczowników, czasowników, przymiotników
- tworzy ciągi wyrazów pokrewnych
- omawia formant jako element słowotwórczy
- wskazuje oboczności
- bezbłędnie zapisuje wyrazy złożone
- świadomie i celowo posługuje się językiem ogólnonarodowym i ograniczonym zasięgu
- stosuje bogate słownictwo
- samodzielnie tworzy neologizmy
- stosuje w wypowiedziach homonimy
- dba o poprawność stylu swoich wypowiedzi
- poznaje cele ludzkiej wypowiedzi
- stosuje zasady netykiety
- stosuje cytaty w wypowiedzi
- omawia cechy liryki, epiki i dramatu

Ocena celująca

Kształcenie literackie i kulturowe

- dostrzega zmysł kompozycyjny podręcznika
- ocenia podręcznik z punktu widzenia funkcjonalności
- przygotowuje prezentację o fraszkach Jana Kochanowskiego
- dogłębnie omawia problematykę fraszek

- samodzielnie tworzy zbiór ważnych dla siebie aforyzmów
- przedstawia i omawia problematykę wybranego cyklu rysunków satyrycznych
- samodzielnie pisze skecze na występ kabaretowy
- samodzielnie analizuje i interpretuje pieśni Jana Kochanowskiego
- omawia specyfikę twórczości Jana Twardowskiego
- omawia funkcje retoryczne tekstu
- omawia znaczenie samodzielnie wybranego filmu animowanego
- w dłuższej wypowiedzi omawia obraz cierpiącego ojca i poety w poznanych trenach
- tworzy i wygłasza przemówienie
- w wybranej formie wyjaśnia pojęcie patriotyzmu
- organizuje dyskusję na temat emigracji
- tworzy kalendarz historyczny
- omawia motyw pierwszych ludzi
- systematycznie prowadzi własny blog
- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty uwzględniając ich przesłanie moralne
- samodzielnie analizuje i interpretuje komiks
- samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz.
- samodzielnie analizuje i interpretuje spektakl z uwzględnieniem środków wyrazu teatralnego
- tworzy oryginalną reklamę
- omawia znaczenie pomników
- samodzielnie analizuje postawy bohaterów
- analizuje dramat jako rodzaj literacki
- projektuje oryginalny plakat
- operuje metaforą
- pisze ciekawą charakterystykę porównawczą
- przygotowuje i przeprowadza konkurs
- zestawia powieść z filmem
- w wybranej formie przedstawia specyfikę literatury fantasy
- stosuje różnorodne środki słowne i plastyczne
- omawia ideały rycerskie
- szeroko omawia sens pracy w wolontariacie
- samodzielnie analizuje wiersze
- samodzielnie tworzy quiz
- wyczerpująco przedstawia plan rozwoju osobistego
- przeprowadza sondaż
- tworzy ciekawy e-mail
- pisze rozprawkę z hipotezą
- przeprowadza ciekawą, przygotowaną przez siebie lekcję

Kształcenie językowe

- świadomie, funkcjonalnie i poprawnie używa wszystkich form osobowych czasownika w swoich wypowiedziach
- świadomie używa nieosobowych form czasownika
- poprawnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym i wszystkich rodzajach tego zdania
- w interpretacji tekstu cudzego i tworzeniu tekstu własnego funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym z imiesłowowym równoważnikiem zdania
- bezbłędnie wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne

- tworzy wyrazy pochodne od różnych części mowy
- dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów
- wypowiada się w sposób niezwykle bogaty
- wykorzystuje informacje na temat neologizmów
- wykorzystuje wiedzę na temat homonimów i homofonów
- zna style funkcjonalne
- świadomie stosuje zasady kultury języka i zasady netykiety
- wprowadza cytaty do wypowiedzi
- sprawnie przekształca mowę niezależną w zależną i odwrotnie
- zna gatunki epickie, liryczne, dramatyczne
- jest świadomym odbiorcą i twórcą różnorodnych tekstów